

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu

50-525 Wrocław, ul. Gliniana 20-22, tel. 71 7701 600
wrrr@pup-wroclaw.pl wroclaw.praca.gov.pl

Wrocław, dnia 23.06.2023 r.

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu

OGŁASZA

NABÓR WNIOSKÓW O PRYZNANIE ŚRODKÓW Z REZERWY KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO (KFS)

na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców
w ramach priorytetów rezerwy ustalonych na rok 2023

Rezerwa KFS, przyznana decyzją Ministra Rodziny i Polityki Społecznej
Wynosi **384 572,00 zł**

TERMIN NABORU WNIOSKÓW

Składając wniosek, prosimy o zwrócenie szczególnej uwagi na ważne informacje i objaśnienia dotyczące wypełniania wniosków, które zostały opisane w części VII i VIII.

Wnioski przyjmowane będą od dnia **06.07.2023 r.** do dnia **07.07.2023 r.**

1. **w formie papierowej** w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu, ul. Gliniana 20-22, 50-525 Wrocław w Kancelarii Urzędu pok. 04 od godz. **7.45** do **15.15**.
Ważna jest godzina złożenia wniosków a nie godzina przyścia do Urzędu.
W przypadku wniosków nadesłanych pocztą lub przesyłką **kurierską o złożeniu decyduje data wpływu do PUP Wrocław;**
2. **drogą elektroniczną** poprzez platformę ePUAP (Pismo ogólne do podmiotu publicznego) lub www.praca.gov.pl
Wnioski muszą być podpisane bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu z zachowaniem zasad przewidzianych w przepisach o podpisie elektronicznym lub potwierdzone profilem zaufanym elektronicznej platformy usług administracji publicznej. **O złożeniu wniosków decyduje data i godzina wpływu na platformę ePUAP - w pierwszym dniu naboru od godz. 7.45, w ostatnim dniu naboru do godz. 15.15.** Urząd nie ponosi odpowiedzialności za awarię platformy ePUAP, niewłaściwe przesłanie lub uszkodzone pliki.

Wnioski złożone poza wyznaczonym terminem i godzinami naboru nie będą rozpatrywane i zostaną odesłane Wnioskodawcy.

I. Warunki korzystania ze środków rezerwy KFS

W przypadku, gdy łączna kwota złożonych wniosków kwalifikujących się do pozytywnego rozpatrzenia przekroczy kwotę środków Rezerwy, Urząd zmniejszy wysokość dofinansowania w celu objęcia wsparciem wszystkich wnioskodawców, którzy spełnili kryteria naboru.

Informujemy, że średni koszt kształcenia ustawicznego z KFS na osobę w 2022r. wyniósł 2 949,85 zł.

O dofinansowanie mogą ubiegać się wyłącznie pracodawcy. Należy pamiętać, że nawet jeśli w treści priorytetu zawarto sformułowania odnoszące się bezpośrednio do pracowników skorzystać z niego mogą zarówno pracownicy, jak i pracodawcy.

Pracodawca – zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudnia co najmniej jednego pracownika.

Pracownik - oznacza osobę fizyczną zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Pracownikiem jest tylko osoba wykonująca pracę w ramach stosunku pracy. Nie jest pracownikiem osoba, która wykonuje pracę w ramach przepisów prawa cywilnego, np. na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło czy też innych rodzajów umów cywilnoprawnych.

W ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego możliwe jest sfinansowanie:

1. **do 80%** kosztów kształcenia ustawicznego, nie więcej jednak niż 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika dla dużych, średnich i małych przedsiębiorstw;
2. **do 100%** kosztów kształcenia ustawicznego, nie więcej jednak niż 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika dla mikroprzedsiębiorstw.

Środki KFS przeznacza się na finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, obejmujące:

1. określenie potrzeb pracodawcy w zakresie kształcenia ustawicznego w związku z ubieganiem się o sfinansowanie tego kształcenia ze środków KFS,
2. kursy i studia podyplomowe realizowane z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą;
3. egzaminy umożliwiające uzyskanie dokumentów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych,
4. badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu,
5. ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem.

II. Priorytety wydatkowania środków Rezerwy Krajowego Funduszu Szkoleniowego

Priorytet A - Wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Zakładów Aktywności Zawodowej, członków lub pracowników spółdzielni socjalnych oraz pracowników zatrudnionych w podmiotach posiadających status przedsiębiorstwa społecznego wskazanych na liście/rejestrze przedsiębiorstw społecznych prowadzonym przez MRiPS

Podmioty uprawnione do korzystania z środków w ramach tego priorytetu to:

- CIS i KIS to jednostki prowadzone przez JST, organizacje pozarządowe, podmioty kościelne lub spółdzielnie socjalne. Centra i Kluby Integracji Społecznej zatrudniają kadre odpowiedzialną za reintegrację społeczną i zawodową uczestników.

O przyznaniu statusu CIS decyduje Wojewoda, który prowadzi także rejestr tych podmiotów. Ponadto wojewoda prowadzi również rejestr KIS.

CIS może prowadzić działalność wytwórczą, handlową lub usługową oraz działalność wytwórczą w rolnictwie. W związku z tym Centrum zatrudnia pracowników odpowiedzialnych za prowadzenie danej działalności, a ponadto pracownika socjalnego, instruktorów zawodu oraz inne osoby prowadzące reintegrację społeczną i zawodową.

- WTZ mogą być tworzone, przez fundacje, stowarzyszenia i inne podmioty. Działają one w celu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Podmiot prowadzący WTZ zawiera z samorządem powiatu umowę regulującą między innymi warunki i wysokość dofinansowania kosztów utworzenia i działalności warsztatu ze środków PFRON.

W WTZ zatrudnieni są psycholodzy, instruktorzy terapii zajęciowej, specjaliści do spraw rehabilitacji lub rewalidacji. Ponadto WTZ może zatrudniać: pielęgniarkę lub lekarza, pracownika socjalnego, instruktora zawodu, a także inne osoby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania warsztatu.

Pracodawcy zamierzający skorzystać z tego priorytetu powinni wykazać, że współfinansowane ze środków KFS działania zmierzające do podniesienia kompetencji pracowników związane są z ich zadaniami realizowanymi w CIS, KIS, WTZ, ZAZ, przedsiębiorstwie społecznym lub spółdzielni socjalnej.

- Przedsiębiorstwa społeczne wpisane do wykazu przedsiębiorstw społecznych, który zgodnie z ustawą o ekonomii społecznej prowadzony jest przez MRiPS w systemie Rejestr Jednostek Pomocy Społecznej (RJPS), pod adresem:

https://rjps.mpips.gov.pl/RJPS/RU/start.do?id_menu=59.

Wykaz zawiera tylko przedsiębiorstwa społeczne, którym status ten został nadany przez wojewodę, odpowiedniego ze względu na siedzibę podmiotu. Nadanie statusu odbywa się poprzez wydanie decyzji administracyjnej, po wcześniejszej dokładnej weryfikacji spełniania przez wnioskujący podmiot warunków określonych w ustawie o ekonomii społecznej. Z tego względu nie ma konieczności prowadzenia dodatkowej weryfikacji na potrzeby ustalenia czy pracodawca aplikujący o wsparcie spełnia przesłanki niezbędne do uzyskania tego statusu, wystarczy jedynie sprawdzić, czy w momencie składania wniosku figuruje on w rejestrze przedsiębiorstw społecznych. Status przedsiębiorstwa społecznego mogą uzyskać m.in. organizacje pozarządowe (np. fundacje i stowarzyszenia) spółki non-profit, spółdzielnie socjalne, a także kościelne osoby prawne.

- Spółdzielnie socjalne – to podmioty wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, na tej podstawie można zweryfikować ich formę prawną.

Niektóre spółdzielnie socjalne mogą uzyskać status przedsiębiorstwa społecznego. W takiej sytuacji ich uprawnienia do skorzystania ze wsparcia w ramach tego priorytetu można potwierdzić na podstawie listy przedsiębiorstw społecznych, o której mowa powyżej. Bez względu na to, czy spółdzielnia socjalna posiada status przedsiębiorstwa społecznego, jest ona uprawniona do skorzystania ze środków w ramach tego priorytetu.

- Zakłady aktywności zawodowej – to podmioty, które mogą być tworzone przez gminę, powiat oraz fundację, stowarzyszenie lub inną organizację społeczną, decyzję o przyznaniu statusu zakładu aktywności zawodowej wydaje wojewoda.

Ze środków w ramach tego priorytetu korzystać mogą wszyscy pracownicy przedsiębiorstw społecznych i ZAZ oraz pracownicy i członkowie spółdzielni socjalnych.

Priorytet B - Wsparcie kształcenia ustawicznego osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności

Wnioskodawca składający wniosek o środki w ramach powyższego priorytetu powinien udowodnić posiadanie przez kandydata na szkolenie orzeczenia o niepełnosprawności tj. przedstawić orzeczenie o niepełnosprawności kandydata na szkolenie bądź oświadczenie o posiadaniu takiego orzeczenia.

Temat szkolenia/kursu nie jest narzucony z góry. W uzasadnieniu należy wykazać potrzebę nabycia umiejętności.

Priorytet C - Wsparcie kształcenia ustawicznego w obszarach/branżach kluczowych dla rozwoju powiatu/województwa wskazanych w dokumentach strategicznych/planach rozwoju

Na podstawie:

- Strategii Wrocław 2030,
- Strategii rozwoju Powiatu Wrocławskiego 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

jako obszary/branże wymagające szczególnego wsparcia w postaci różnego typu szkoleń na terenie działania Urzędu uznano:

Obszar / branża	PKD 2007 (przeważające) Pracodawcy
budownictwo	Sekcja F kody od 41 do 43
transport i gospodarka magazynowa	Sekcja H kody od 49 do 52
edukacja, opieka	Sekcja P kod 85, Sekcja Q kody od 87 do 88
usługi	Sekcja I kody od 55 do 56, Sekcja M kod 69.20, Sekcja S kod 96.02
IT	Sekcja J kod 62

Składając wniosek o dofinansowanie z KFS w ramach priorytetu C rezerwy KFS Pracodawcy zobowiązani są do odpowiedniego uzasadnienia w części VI wniosku odnoszącego się do wybranego priorytetu oraz wykazania, w którym obszarze lub branży mieści się wybrane kształcenie ustawiczne.

Priorytet D - Wsparcie kształcenia ustawicznego instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego

W ramach tego priorytetu środki KFS będą mogły sfinansować obowiązkowe szkolenia branżowe nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu zatrudnionych w publicznych szkołach prowadzących kształcenie zawodowe oraz w publicznych placówkach kształcenia ustawicznego i w publicznych centrach kształcenia zawodowego – prowadzonych zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego jak również przez osoby fizyczne i osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego.

Priorytet ten pozwala również na skorzystanie z dofinansowania do różnych form kształcenia ustawicznego osób, którym powierzono obowiązki instruktorów praktycznej nauki zawodu lub deklarujących chęć podjęcia się takiego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów

stażu uczniowskiego. Grupę tę stanowią pracodawcy lub pracownicy podmiotów przyjmujących uczniów na staż bądź osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne.

Definicja stażu uczniowskiego wskazana w art. 121a ust. 1 i ust. 21 ustawy Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 określa go jako staż w rzeczywistych warunkach pracy jaki - w celu ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się - mogą w okresie nauki odbywać uczniowie technikum i uczniowie branżowej szkoły I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami. W czasie odbywania stażu uczniowskiego opiekę nad uczniem sprawuje wyznaczony przez podmiot przyjmujący na staż uczniowski opiekun stażu uczniowskiego.

Rozporządzenie MEN z 22 lutego 2019 roku w sprawie praktycznej nauki zawodu w § 11 ust. 1 określa, że praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych są prowadzone pod kierunkiem opiekunów praktyk zawodowych, którymi mogą być pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy albo osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne.

Priorytet E - Wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej

Priorytet ten promuje działania wobec osób pracujących w warunkach niszczących zdrowie i w szczególności powinien objąć osoby, które nie mają prawa do emerytury pomostowej.

Wykaz prac w szczególnych warunkach stanowi załącznik nr 1, a prac o szczególnym charakterze - załącznik nr 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 Nr 237, poz. 1656 z późn. zm.)

III. Wnioski rozpatrywane będą zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie przyznawania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 117) w następujący sposób:

Etap 1: Weryfikacja wniosków pod względem formalnym

Wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia, o czym informuje się pracodawcę na piśmie w przypadkach niedołączenia załączników wymaganych w § 5 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie przyznawania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 117), tj.:

1. zaświadczenia lub oświadczenia o pomocy de minimis, w zakresie, o którym mowa w art. 37 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej;
2. informacji określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 37 ust. 2a ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej;
3. kopii dokumentu potwierdzającego oznaczenie formy prawnej prowadzonej działalności w przypadku braku wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego lub Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej;
4. programu kształcenia ustawicznego lub zakresu egzaminu;
5. wzoru dokumentu potwierdzającego kompetencje nabyte przez uczestników, wystawianego przez realizatora usługi kształcenia ustawicznego, o ile nie wynika on z przepisów powszechnie obowiązujących.

Etap 2: Weryfikacja wniosków pod względem merytorycznym

Po pozytywnej weryfikacji wniosków w trakcie etapu I uwzględnia się, w oparciu o § 6 ust. 5 w/w rozporządzenia:

1. zgodność dofinansowywanych działań z ustalonymi priorytetami wydatkowania środków KFS na dany rok;
2. zgodność kompetencji nabywanych przez uczestników kształcenia ustawicznego z potrzebami lokalnego lub regionalnego rynku pracy;
3. koszty usługi kształcenia ustawicznego wskazanej do sfinansowania ze środków KFS w porównaniu z kosztami podobnych usług dostępnych na rynku (Urząd może przyznać pracodawcy środki KFS w kwocie niższej od wnioskowanej, w szczególności w przypadku stwierdzenia możliwości przeszkolenia lub kształcenia we wnioskowanym przez pracodawcę zakresie po cenach znacząco niższych niż wnioskowane przez pracodawcę);
4. posiadanie przez realizatora usługi kształcenia ustawicznego finansowanej ze środków KFS certyfikatów jakości oferowanych usług kształcenia ustawicznego;
5. w przypadku kursów – posiadanie przez realizatora usługi kształcenia ustawicznego dokumentu, na podstawie którego prowadzi on pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego;
6. plany dotyczące dalszego zatrudnienia osób, które będą objęte kształceniem ustawicznym finansowanym ze środków KFS;
7. możliwość sfinansowania ze środków KFS działań określonych we wniosku, z uwzględnieniem limitów, o których mowa w art. 109 ust. 2k i 2m Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20.04.2004r.

IV. Ważne informacje:

1. Złożenie przez Pracodawcę kilku wniosków zostanie potraktowane jako jedna sprawa.
2. Urząd Pracy nie będzie brał pod uwagę pracowników zatrudnionych na terenie innego powiatu niż obszar działania Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu, gdyż środki KFS przeznacza się na rozwój przedsiębiorców powiatu wrocławskiego i Wrocławia.
3. W sytuacji, gdy wniosek wymaga poprawienia, wyznacza się pracodawcy termin nie krótszy niż 7 dni i nie dłuższy niż 14 na jego poprawienie. Wniosek pozostanie bez rozpatrzenia, gdy nie zostanie poprawiony przez pracodawcę w wyznaczonym terminie.
4. Zgodnie z art. 69a ust. 2 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20.04.2004r. (Dz. U. z 2023r., poz. 735 z późn. zm.) wsparcie w ramach KFS jest instrumentem fakultatywnym co oznacza, że wniosek może zostać przyjęty do realizacji, odrzucony, uzupełniony lub poprawiony w wyniku negocjacji w celu ustalenia: ceny usługi kształcenia ustawicznego, liczby osób objętych kształceniem, organizatora usługi, programu kształcenia ustawicznego lub zakresu egzaminu.
5. Działania rozpoczęte przed zawarciem umowy o dofinansowanie kształcenia ze środków KFS oraz działania opłacone przez pracodawcę przed otrzymaniem środków z Urzędu nie będą finansowane.
6. Koszty kształcenia ustawicznego finansowane co najmniej w 70% ze środków publicznych, są zwolnione z podatku VAT.
7. Po złożeniu wniosku nie można wprowadzać nowych uczestników i działań kształcenia ustawicznego niż wskazane w części IV i V.
8. Urząd nie będzie uwzględniał grupowych wycen działań kształcenia ustawicznego. Wartość kształcenia ustawicznego we wniosku należy określić jednostkowo, tj. koszt kształcenia za osobę.
9. W przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku Pracodawca otrzyma pisemną informację wraz z uzasadnieniem, która nie jest decyzją administracyjną i nie podlega odwołaniu.

10. W przypadku realizacji kursów w formule on-line muszą one odbywać się w czasie rzeczywistym – nadzorowane przez trenera prowadzącego kurs, będącego w stałym kontakcie z uczestnikami, w ustalonych konkretnie godzinach rozpoczęcia, zakończenia oraz przerwy w zajęciach.
11. Informacji na temat przedmiotowego wsparcia udzielają pracownicy Działu Rozwoju Zawodowego, bud. A, I piętro, pokój 112, numery telefonów: 71/77-01-730, (-692, -691, -687, -684, -650, -641, -782). **Nie ma możliwości konsultowania ani weryfikowania z pracownikami urzędu roboczych ani ostatecznych wersji składanych wniosków oraz wypełniania wniosku wspólnie z wnioskodawcą.**

Pragniemy zwrócić uwagę, że często zdarza się, że organizatorzy kształcenia „pomagają” Pracodawcom przy wypełnianiu wniosku, bądź też wypełniają go za Pracodawcę w całości. To nie tylko generuje wiele błędów w podstawowych danych Pracodawcy, ale również powoduje m. in., że np. uzasadnienie potrzeby odbycia kształcenia jest identyczne, bardzo ogólne i często nieadekwatne do zakresu zadań danego pracownika w przypadku kilku wniosków złożonych przez różnych pracodawców, którzy zamierzają realizować kształcenie u tego samego organizatora kształcenia. Zatem w sytuacji, kiedy do Urzędu wpłynę kilka wniosków z identycznymi uzasadnieniami w części opisowej konieczne będzie skorygowanie informacji w tym zakresie, co znacząco wydłuży czas rozpatrywania wniosków i rozliczenie umów o dofinansowanie KFS, jak to miało miejsce w poprzednich latach. W związku z tym nie należy wskazywać do kontaktu przedstawicieli instytucji szkoleniowej.

Do działań, które nie podlegają sfinansowaniu należą m.in.:

1. konferencje, kongresy, warsztaty, zjazdy branżowe,
2. kształcenie ustawiczne realizowane poza granicami Polski,
3. studia licencjackie, magisterskie i doktoranckie,
4. szkolenia obowiązkowe, np. BHP i PPOŻ,
5. badania okresowe,
6. koszty przejazdów, zakwaterowania oraz wyżywienia,

Nie mogą skorzystać ze środków KFS m.in.:

1. osoby prowadzące działalność gospodarczą niezatrudniające pracownika na podstawie umowy o pracę,
2. osoby współpracujące przy prowadzeniu działalności gospodarczej - zgodnie z art. 8 ust. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych są to: małżonek, dzieci własne lub dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodzice oraz macocha i ojczym, pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracujące przy prowadzeniu działalności,
3. lekarze i lekarze dentyści, którzy chcą sfinansować szkolenia specjalizacyjne i staże podyplomowe wraz z kosztami obsługi określone w przepisach o zawodach lekarza i lekarza dentystry, a także pielęgniarki i położne które chcą sfinansować specjalizacje, o których mowa w przepisach o zawodach pielęgniarki i położnej,
4. pracownicy będący na: urlopie macierzyńskim/ojcowskim/wychowawczym, urlopie bezpłatnym,
5. osoby pełniące funkcje zarządcze w spółkach prawa handlowego (z wyjątkiem sytuacji, gdy osoby te zatrudnione są na umowę o pracę w spółce),
6. prezes spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który jest jedynym lub większościowym udziałowcem,
7. osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych,
8. pracodawcy chcący realizować samodzielnie kształcenie ustawiczne dla swoich pracowników, bez udziału zewnętrznych instytucji szkoleniowych.